

5. клієнтоцентричність – як ознака сучасного розуміння інноваційності та підприємницької спрямованості (стратегічних завдань) продуктивних та організаційних інновацій.

6. клієнтоцентричність – як базова вимога розробки нових продуктів, підготовки та проведення радикальних інновацій.

Таким чином, проведений бібліометричний аналіз дозволив визначити найбільш типові та інноваційні царини розгляду поняття «клієнтоцентрична інновація», що обумовить проблематику наших подальших досліджень та наукових розвідок.

Список використаних джерел:

1. Медведєва А. Бібліометричні системи як інструмент моніторингу та підтримки досліджень. Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського : зб. наук. пр. НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України. Київ, 2017. Вип. 48. С. 271–279 URL://[http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content &view=article&id=3483:bibliometrichni-sistemi-yak-instrument-monitoringu-ta-pidtrimki-doslidzhen&catid=81&Itemid=415](http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=3483:bibliometrichni-sistemi-yak-instrument-monitoringu-ta-pidtrimki-doslidzhen&catid=81&Itemid=415).

2. Scopus preview – Scopus – Welcome to Scopus. *Scopus preview – Scopus – Welcome to Scopus*. URL: <https://www.scopus.com>.

3. VOSviewer – Visualizing scientific landscapes. *VOSviewer*. URL: <https://www.vosviewer.com>.

4. Flis I., & van Eck N. J. 2017, July 20. Framing Psychology as a Discipline 1950–1999: A Large-Scale Term Co-Occurrence Analysis of Scientific Literature in Psychology. <https://doi.org/10.1037/hop0000067>.

ПРИГОДІЙ Микола

д-р пед. наук, професор, заступник директора з наукової роботи,

Інститут професійної освіти НАПН України,

Київ, Україна

МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЙ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ОНЛАЙН ЗАНЯТЬ

Анотація. Використання відеоконференцій у освітньому процесі передбачає врахування особливостей впливу екранної наочності на здобувачів освіти та викладачів. Розроблена методика онлайн заняття з урахуванням останніх тенденцій цифровізації та санітарно-гігієнічних норм.

Ключові слова: відеоконференція, онлайн заняття, методика, схема заняття.

THE METHOD OF USING VIDEO CONFERENCES FOR CONDUCTING ONLINE CLASSES

Abstract. The use of videoconferencing in the educational process involves taking into account the peculiarities of the screen visibility impact on students and teachers. The methodics of online classes is developed considering the latest trends in digitalization and sanitary and hygienic standards.

Key words: videoconference, online classes, methodics, lesson scheme.

Розвиток цифрових технологій, доступність інтернету, пандемія та віна стали передумовами широкого запровадження цифрових технологій в усі сфери життєдіяльності українців. Пройшовши шлях від «модного засобу» до «необхідної складової» цифрові технології стали фундаментом сучасної системи освіти. Розвинулись та удосконалюються онлайн-платформи для проведення занять, обміну ресурсами, оцінювання та управління повсякденною діяльністю закладів освіти.

Платформа – це інформаційна система або комп'ютерна програма, що використовується для забезпечення та організації спільного процесу створення, редагування та управління контентом [1, с. 6].

Відеоконференція – область інформаційної технології, що забезпечує одночасно двосторонню передачу, обробку, перетворення та подання відео-інформації на відстані в режимі реального часу за допомогою апаратно-програмних засобів цифрової техніки [2].

Визначені основні відмінні характеристики між онлайн та аудиторним заняттям (табл. 1), що визначають їх специфіку сильні та слабкі стороною організації освітнього процесу [3].

Одним з аспектів, що впливає на особливості методики організації освітнього процесу з використанням вебконференції є санітарно-гігієнічні норми роботи з комп'ютерною технікою.

Час безперервної роботи з технічними засобами навчання: 14 – 15 років – 20-25 хвилин; 16 – 18 років – до 30 хвилин на першому занятті, до 20 хвилин на другому занятті.

Дорослій людині рекомендується проводити за комп'ютером не більше 2 годин поспіль, після чого потрібно зробити перерву на 15-20 хвилин.

Дані аспекти необхідно враховувати при розробленні методичних рекомендацій при організації онлайн навчання за допомогою відеоконференцій.

Таблиця 1

Порівняння онлайн та аудиторного заняття

Онлайн заняття	Аудиторне заняття
Обмеження рухової активності	Будь-який вид міжособової комунікації з демонстрацією рухів та зміни позиції в аудиторії
Відсутність «відчуття аудиторії»	Активний емоційний вплив на аудиторію та отримання зворотного зв'язку
Фронтальне охоплення аудиторії. Для подання реплік чи питань слухачеві необхідно прикласти «додаткових зусиль» (здійснити запис в чаті чи підключити мікрофон та втрутитись у обговорення)	Достатньо репліки з місця для актуалізації окремого питання з боку слухача іноді одного слова – «НЕЗРОЗУМІЛО» чи «ЧОМУ?», щоб лектор зупинився на тому чи іншому матеріалі.
Наявність єдиного комунікаційного центру, що не регламентує одяг, місце розташування тощо	Наявність «освітнього простору» (аудиторії), що сприяє формалізації освітнього процесу
Не потрібні додаткові зусилля для заспокоювання слухачів (достатньо вимкнути мікрофон), відбувається відсторонення лектора від аудиторії слухачів	Контроль та підтримка дисципліни, уваги слухачів вимагає додаткових зусиль з боку лектора
Можливість здійснення швидкого контролю (тестування) всієї аудиторії за рахунок наявності у слухачів гаджетів	Значні витрати часу на організацію контролю
Відсутність можливості для соціалізації	Соціалізація у навчальному колективі

Визначені основні етапи використання відеоконференцій для проведення онлайн занять.

Перший етап. Розмістити інформацію про заняття в соцмережах, електронному розкладі та розсилках електронної пошти. Подбайте, щоб у вітальному листі із запрошенням до заняття студент/учень отримав невелику форму з питаннями які будуть розглянуті на занятті та які будуть використані під час контролю (так ви можете підготувати контент заняття під запити аудиторії). Домовитися про перевірку зв'язку та зібрати контакти для екстреного зв'язку за допомогою альтернативної платформи чи месенджеру.

Другий етап. При можливості та необхідності складіть графік та календарний план, у яких зазначені етапи підготовки до заняття та вказані відповідальні (спікери) за ті чи інші завдання (питання по темі). Скласти чекліст (план) заняття – час та види подання навчальної інформації або здійснення контролю.

Третій етап. Підготувати презентацію (зі статичними зображеннями, інфографікою, динамічними зображеннями). Підготувати відеофрагменти навчального призначення. Враховувати, що тривалість одного елементу заняття до 7 хвилин

Четвертий етап. Підготувати форми для опитування, тести з урахуванням «ефекту Google» (розвивається синдром фантомного дзвінка, або «ефект Google» користувач гаджетів не прагне запам'ятати або знати, оскільки інформацію завжди легко знайти в інтернеті).

П'ятий етап. Проведення заняття, наприклад за схемою зміни видів діяльності здобувачів освіти (рис. 1).

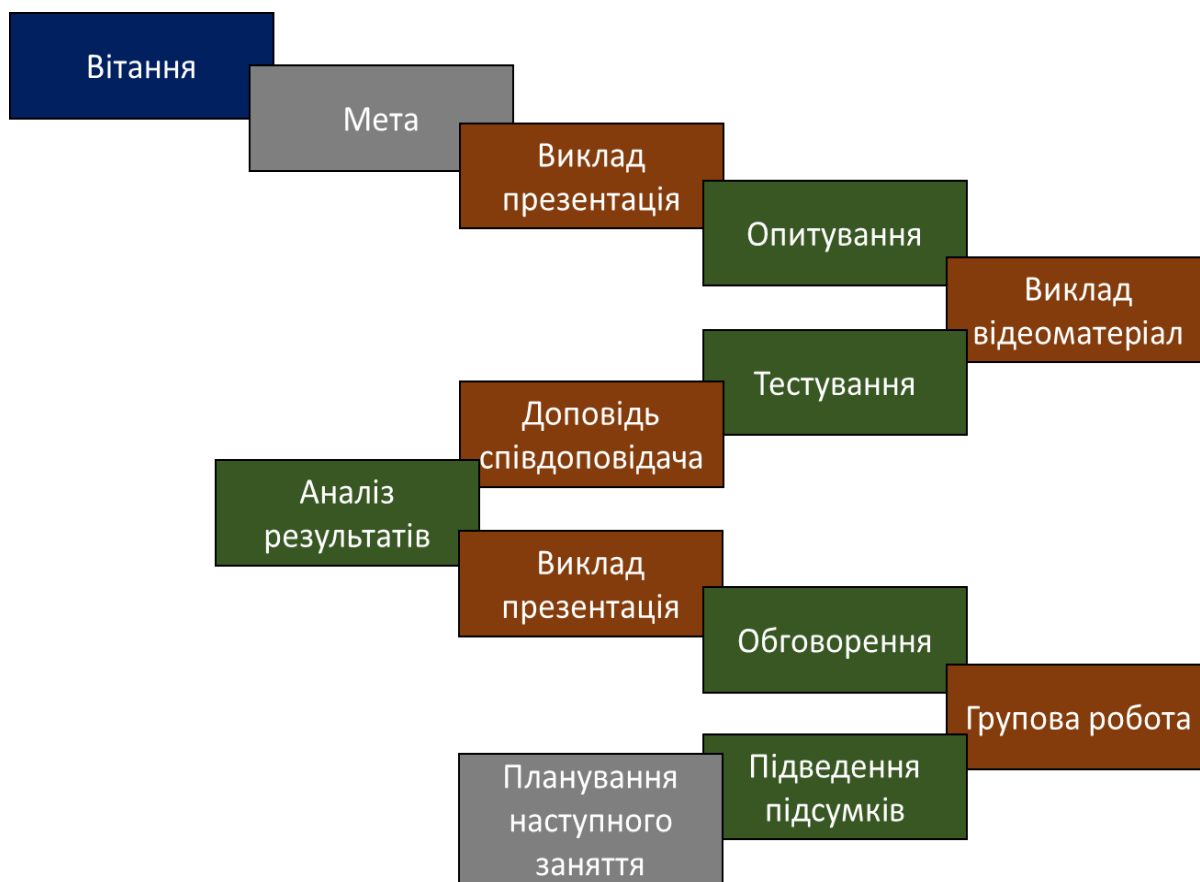

Рис. 1. Методика проведення лекції на платформі вебконференції

Подальші дослідження спрямовані на перевірку розробленої методики.

Список використаних джерел:

1. Термінологічний словник з використання інформаційних технологій та електронних бібліотечних систем / А. В. Кільченко та ін.; упоряд. А. В. Кільченко. Київ: ІТЗН НАПН України, 2014. 15 с.

2. Системи відеоконференцзв'язку: Призначення та загальна характеристика. URL: <https://ru.calameo.com/books/00309422414643803c2e0> (дата звернення: 15.03.2023).

3. Криворот Т. Г., Пригодій М. А. Тренінгова підготовка педагогічних працівників до застосування цифрових інтернет-технологій у освітньому процесі. *Professional Pedagogics*. 2022. № 1(24). С. 33–41.